

Broj 90. Travnja, 2011.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Najljepše mjesto

Čovjek ima u svom arcu mjesta za mnogo toga, ima li mjesta i za Boga? Ako ima, tada mu nerijetko u najboljem slučaju rezerviramo neko jeftino mjestiće u kutu. Čak i onda, međutim, ako mu ne dodijelimo položaj koji mu pripada, ako mu posve uskratimo mjesto u našem životu, on nas unatoč tome uvijek iznova poziva da zauzmemo mjesto za njegovim stolom. Isus Krist nam je svojom smrću i svojim uskrsnućem pribavio ulaznicu za svoj stan na nebu.

On želi da ih ne izgubimo. Ako ih pak izgubimo, tada možemo izvaditi sebi novu ulaznicu puštajući da nas on izbavi uz pomoć otkupne moći Crkve. U njega nema rasprodaje karata i trebali bismo staviti sve na jednu kartu; kartu za vječni život što nam ga on nudi besplatno.

Fritz i Hubert Janssen

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@btlc.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, fra
Anto Šimunović, fra Petar Karajica,
fra Marko Bandalo, fra Zoran
Mandić, fra Stipo Karajica, fra Vinko
Jelušić, fra Stipo Marčinković

Glavni urednik: Fra Anto Šimunović
Tehnička obrada: Viktorija Barišić
Lektorica: Luca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka
Tiska: "Art print" Banja Luka
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

Draga subraćo i čitatelji Kotorvaroškog vjesnika, povodom izdavanja 90. broja ovog mjesečnika želimo vam iskreno čestitati na vašem dosadašnjem radu i poželjeti mnogo uspjeha u budućoj izdavačkoj djelatnosti. Vaš list unto je mnogo svjetlosti, ne samo u obiteljima naših Kotorvarošana, nego i šire. Zato samo naprijed i znajte da "ono što se ne zapiše nije se ni dogodilo".

Mir vam i Dobro!
Vaši fratri iz Podmilačja

Glazbena radionica u župi "Rođenja BDM" u Kotor Varošu

Mladi župljani kotorvaroške župe su 15. ožujka imali priliku sudjelovati na prvom susretu novog ciklusa Caritasovih glazbenih radionica. Radionice će trajati do lipnja. Deset polaznika sudjelovat će u jedinstvenom psihosocijalnom programu koji sadrži vježbe iz oblasti nenasilne komunikacije i kreativne razrade konflikata.

Kroz 12 interaktivnih radionica, sudionici će imati priliku naučiti mnogo novih stvari o sebi ali i o drugima, te kroz razne komunikacijske vježbe poboljšati svoj odnos s vršnjacima i odraslima.

Specifičnost ovoga Caritasova programa je uvođenje glazbe kao bitnog elementa u razvoju identiteta tinejdžera.

Svaki će susret sadržavati teorijsko izlaganje, vježbe uz demonstriranje te zajedničko razmišljanje o aktivnosti i diskusiju.

U pojedinim vježbama komunikacije i izražavanja emocija sudionici koriste glazbala i tako na kreativan način prenose poruke jedni drugima.

Bitno je napomenuti da glazbeno predznanje polaznika nije neophodno jer su vježbe usmjerene ka poticanju općenite kreativnosti kod svakog pojedinca.

Voditelj programa: Vlatko Malbačić

Cvjetnica

Ove godine, po gregorijanskom kalendaru Uskrs je pao na zadnji dan kada kalendaraki može biti – 24. travnja. Zato je i cvjetnica bila obilježena cvijećem.

Na Cvjetnicu se posvećuju maslinove grančice u spomen na Kristov svečani, kraljevski ulazak u Jeruzalem. U nekim krajevima umjesto maslinovih grančica koriste

se palmine, a u nekima kao u našem kraju koriste se jelove grančice, a nerijetko se nađe uz to i koja grančica imale. Kada se samo vratimo u djetinjstvo (sedamdesete godine prošlog stoljeća) naviru nam uspomene. Šuma, tamo gdje je jelik odjekivala je od dječjih glasova. S druge strane i šumar je pokušavao rastjerati djecu, međutim to nikako nije sprječavalo one koji su išli u „šetnju“ (grana jelovine a lijepo raspoređenim grančicama kako bi se mogle ukrasiti cvijećem) da je donesu. Osim svojoj kući tu su bila i obećanja susjedima. Nagrada onima koji donesu „šetnju“ bila je dragocjena – nekoliko jaja, pa ako su još i tvrda onda je to neprocjenjiva vrijednost.

U ovo naše vrijeme, kada se osjećamo kao da stojimo na zgaristu svojih uspomena, pokušavamo život učiniti normalnim.

Opet se ide u „četnu“ - ove godine za našu župu otišli su i donijeli iz jelika sa Prisladina grančice za našu zajednicu fra Marko i Ivan Šimunović - Tljava. Naši mladi (iz obitelji Verić) su ih uobličili u male buketiće za sve vjernike koji su ih trebali. Čak je slijedila i nagrada. Prikupili smo svoj dar za potrebe misija. Naš narod je čuvao „četnu“ na časnom mjestu u svojim domovima, najčešće zataknutu za rog kuće kao znak

zaštite od zloga. Za lošega vremena četna se palila i kadilo se oko kuće moleći vjerovanje da se otjeraju napadi zloga. U središnjoj Bosni te grančice su se nosile na groblja i kitili su se grobovi svojih pokojnika.

Cvjetnicu smo i ove godine svečano proslavili u našem kraju. Na početku svetih misa imali smo blagoslov grančica u spomen na Kristov svečani ulazak u Jeruzalem a u misi je čitana Muka po Mateju. Koja razlika. Kada ljudi nekoga

okrunjuju za kralja, povijest je pokazala, najčešće mu skinu glavu. Kada Bog nekoga okruni, pa i tmovom krunom a za prijestol mu dadne križ na koji ga razapnu, dadne mu nagradu Kraljevstva vječnoga.

Zato nas cvjetnica upozorava na prolaznost ljudske slave. Grančice od cvjetnice se spaljuju i njihovim se pepelom pepeljamo na Čistu srijedu. Naš kraj je još na svome križnome putu, vjerujemo da će doživjeti i svoju nagradu.

Fra Anto Šimunović

Sveto Vazmeno Trodnevje

Pravi uvod u Sveto Vazmeno Trodnevje ove godine bila je sveta misa posvete ulja u našoj, banjolučkoj katedrali sa našim biskupima Franjom Komaricom i Fra Markom Semrenom. Sudjelovala je većina svećenika koji djeluju u Banjolučkoj biskupiji. Svetu misu posvete predvodio je naš otac biskup, mgr Franjo Komarica.

Pozvao je sve svećenike da odvažno i odgovorno vrše poslanje svoje svećeničke službe, a svu nemoć i potrebitu Gospodin će poduprijeti svojom milošću. Otac biskup posvetio je na misi ulje za bolesnike i krizmeno ulje koje su svećenici poslije svete mise uzeli za svoje župe. Poslije svete mise u dvorani za sastanke razmatrani su predstojeći

pastoralni događaji koji su bitni za našu biskupiju, a poslije ručka biskup je za svaku župu darovao paket misnoga vina koje je proizvedeno u biskupijskom vinogradu.

Na Veliki Četvrtak katolici Kotorvaroškoga kraja proslavili su svetu misu Večere Gospodnje u svojoj „kotorvaroškoj ljepotici“ koja je još uvijek u obnovi. Sveta misa je bila u 17.00 sati. Fra Marko Bandalo je predvodio ovo misno slavlje i pozvao nas da ostanemo navezani na Krista jer u njemu jedinomu imamo mogućnost punine života. Na kraju mise nakon prijenosa Presvetog Oltarskog Sakramenta i „rušenja“ oltara vjernici su se u tišini razišli a fra tri su po svom običaju za Veliki Četvrtak otišli na večeru u samostan

na Petričevcu.

Obredi Velikoga Petka započeli su u 17.00 sati. U prvom dijelu, u službi Riječi Božje, dijaloški se čitala Muka po Ivanu. Župnik je u kraćoj homiliji naglasio da nijedna patnja i Križ nisu veći od Boga i jedino u njemu imaju svoj smisao. Za vrijeme čašćenja Svetog Križa vjernici su dali svoje priloge koji idu za potrebe Crkve u Svetoj Zemlji. Iza pričesti, vjernici su se tiho razišli svojim kućama.

Na Veliku III Šarenu Subotu prije podne bio je uskrni blagoslov jela. Obredi Velike Subote započeli su u 20 sati. Sami prijelaz dana u noć bio je pravi ambijent koji je dočarao pobjedu svijeta nad tamom. Fra Marko Bandalo nas je u svojoj propovijedi pokušao „isprovocirati“ da ozbiljnije promislimo o svojoj vjeri u Kristovo a samim time i naše uskruće. Ako vjerujemo, gdje su plodovi te vjere. Nakon svete mise bio je blagoslov jela a nedugo nakon toga vjernici su se u radosti povukli svojim kućama. Jedan lijepi broj naših vjernika sudjelovao je na obredima velikoga tjedna. Kako je lijepo vidjeti naša sela oživljena, susretati puno više poznatih lica koja su radostna, ponosna a u isto vrijeme i sjetna. Ali, iza Velikoga petka uvijek se nazire zora uskruća.

Fra Anto Šimunović

Uskrs

Ove godine na sami dan svetkovine Uskrsa većina onih koji su posjetili rodni kraj sudjelovali su na svetim misama u Zabrdju, Vrbanjcima i Kotor Varošu. Ovaj nam je Uskrs bio posebno znakovit. Pod pučkom misom slavili smo i sakrament krštenja. Krštene su Ivana Marković (kći Tomislava i Luce r. Kavedžija) i Adrijana Lukić (kći Pere i Slađane r. Jović). Uistinu je bilo radošno slaviti život, i to onaj koji daruje sami Bog, život vječni. Na svetim misama pročitana je biskupova uskrsna poslanica u kojoj nam otac biskup govori o potrebi da se u ovome svijetu i svakom kršćanskom životu vide plodovi uskrsne vjere, a to je življenje ljubavi prema onima koji su najpotrebitiji ljudske pomoći i blizine.

Nakon pučke mise u Kotor Varošu, malo i zbog tmurnog vremena bio je samo izbor najljepše našaranih jaja. Najljepše našarano jaje je imao Zeba Ivan.

Da budemo potpuno svjesni svoje ljudske stvarnosti i potrebne Božje intervencije u našem

ljudskom životu i našoj ljudskoj sudbini pokazao nam je i pokop pokojne Ance Kuzek, r. Vidović koja je preminula početkom Velike subote. Ovim putem zahvaljujem svima koji su se za njezinog pačeničkog života brinuli za nju, kao i svima koji su svojom nazočnošću

na njezinu ukopu pokazali svoju solidarnost i poštovanje prema njoj. Velika hvala onima koji su sve to tako lijepo organizirali. Gospodine ne zaboravlja ni jedno dobro djelo učinjeno njegovim miljenicima, siromašnima i potrebitima ljudske pomoći.

Fra Anto Štamanović

Blagoslov polja

U našem kraju proljetni blagoslov polja redoviti započinje blagoslovom i misom na slatinskom groblju koje je posvećeno sv. Jurju.

Budnći je ove godine Jurjevo bilo na Veliku subotu, blagoslov polja smo počeli na blagdan sv. Marka. Sve tri naše župe imaju groblja kojima je

zaštitnik sv. Marko. Groblje u Sokolinama, Vrbanjcima – Luke te u Kotor Varošu groblje Čepak.

Fra Marko je imao mise na groblju u Vrbanjcima i Sokolinama, a fra Anto i naš dragi domaći gost fra Pero služili su misu na groblju Čepak. Molili smo Božji blagoslov na cijeli naš kraj i plodove našega ljudakoga rada. Nakon svete mise svi nazočni bili su pozvani da ostanu na zakusci koju je pripremio odbor ovoga groblja na čelu s Ivicom Juričevićem. Hvala svima koji misle na svoja groblja i daju svoj materijalni doprinos za njihova uređivanja. Za groblje Čepak prilozi se daju Ivici Juričeviću koji vrlo odgovorno radi svoj posao.

Fra Anto Štamanović

Radovi na Rokovu Groblju

Zahvaljujući vrijednom odboru Rokova groblja koji je već uradio dosta lijepih stvari kod uređivanju ovoga groblja i najvećeg svetišta ovoga našega kotorvaroškoga kraja, nastavljeni su daljnji planirani radovi. Započet je dovršetak staze od ulazne kapije pa sve do popločanoga prostora ispred grobljanske kapele. Groblje je uredno pokošeno, Jakov Kljajić i Juro Petrušić su uređivali drveće uklanjajući suhe grane i nepotrebno šiblje. Također, planira se da se na jedan diskretan način obilježi i omeđi mjesto temelja stare kapele. Hvala svima koji omogućuju da se naša groblja i naša svetišta mogu uzdržavati i održavati.

Fra Anto Štmanović

Radovi u župi Sokoline

Unazad nekoliko godina susretali smo se s problemom sanacije puta prema Sokolinama i Viševicama. Iz godine u godinu put je sve više propadao. Pred Gospojinu malo bi se nasuo, zategao i izdržao do prvih kiša, a onda ponovno isti problem. Nije ni čudo. Sokoline puste, nema mještana da prokopaju odvodne kanale, da put održavaju, a nikom drugom izgleda nije bio interes da to uradi. Najgore je bilo prošle godine pred sv. Ivu kada su pješaci krenuli u Podmilačje, a brdo „sletilo“ na put.

Međutim, ove godine se nešto promijenilo. Već danima i tjednima (od 1.4.) put prema Sokolinama se zateže, kopaju se odvodni kanali, prave se potporni zidovi nakon čega slijedi asfaltiranje. U planu im je kako rekoše asfaltirati do Sokolina, a ako bude sredstava nastaviti će se dalje prema Viševicama i Živicama.

Zahvaljujemo svima onima koji su pomogli da se ovaj put uvrsti u prioritet.

Nije samo put prema Sokolinama novost. Filijalna crkva sv. Ilije u Jakotini završena je 1984. godine, u zadnjem ratu je uništena i nakon rata obnovljena. Početkom zime 2009. godine strašan vjetar je odnio cijeli krov. Zahvaljujući vjeri i dobroj volji Jakočana crkva je vrlo brzo popravljena. Postoje ideje i planovi da se crkva u potpunosti zajedno i s okolišem

uredi (voda, stubišta, ograda itd.).

Početkom korizme župnik fra Marko Bandalo angažirao je radnike (Igora Mandušića i Antu Čolića) koji su ogradili crkvu u Jakotini betonskim koljem i pocinčanom pletenom žicom. Svi daljnji radovi oko crkve kao i ova ograda odvijat će se u suradnji župnika i Jakočana.

Fra Marko Bandalo

Župa Kotor Varoš

Župa Sokoline

JAKOTINA

Iz jednog pisma župnika fra Branka Škarice iz 1924. godine saznajemo da su u Jakotini tada živjela katolička domaćinstva:

Batljan, Grgić, Juranović, Kljajić, Kojić, Manović, Martinović, Markušić, Marić, Oršolić, Pecirepi Škrobić.

Prema priopćenju župnika fra Alojzija Perića 1979. godine u Jakotini je živjelo 612 katolika u 89. domaćinstava.

Župnik fra Franjo Vrgoč zabilježio je da su to domaćinstva: Babić (1), Batljan (3), Grgić (10), Juranović (6), Kljajić (23), Lovrenović (2), Manović (9), Marić (19), Markušić (4), Martinović (1), Oršulić (7), i Škrobić (6).

Moguće je sastaviti slijedeći tabelarni pregled Jakotine:

GOD.	DOMAĆ.	VJERNICI
1737.	6	83
1744.	14	114
1768.	16	149
1815.	22	253
1855.	19	182
1863.	23	213
1877	29	246
1880.	-	241
1883.	-	224
1885.	-	287
1891.	-	223
1894.	-	237
1899.	-	243
1935.	-	331
1960.	-	410
1979.	89	612
1986.	91	-

POSTOLJE

Ovo selo danas je podijeljeno između sokolske i vrbanjske župe. Kao zasebno katoličko selo javlja se u dokumentima tek u drugoj polovici 19. stoljeća. Do godine 1872. pripadalo je župi Kotor, potom Sokolinama, te od 1883. dijelom Sokolinama, a dijelom Vrbanjcima. Ovdje su, prema popisu fra Marijana Markovića iz 1871., živjela slijedeća katolička domaćinstva:

DOMAĆINSTVA

BARIĆA Ive, Joze, Mije i Stipe
JOSIPOVIĆA Petra
BILOBRKOVIĆA Joze
VIDOVIĆA Petra
JEKIĆA Ike

Župnik fra Branko Škarica bilježi 1924. da u dijelu Postolja koje pripada Sokolinama obitavaju katolička domaćinstva: Babić,

Barić-Pilić, Šubara i Vidović. Godine 1979. u sokolskom dijelu Postolja živjela su katolička domaćinstva:

DOMAĆINSTVA

BARIĆ Ilije, Luce i Pere
PERIĆ Ivica
GRGIĆ Ante i Marka
ŠUBARA Ilije i Ljube
MANOVIĆ Ante
VIDOVIĆ Kate
MARIĆ Ivuše

Trenutno u sokolskom dijelu Postolja žive katolička domaćinstva;

Barić (2),
Grgić (2),
Manović (1),
Marić (1) i
Šubara (2).

Razgovor sa kardinalom Vinkom Puljićem

Što je s Hrvatima katolicima. Ima li više uopće nade da ih većina vrati, vrijedi li se više boriti i pozivati ih jer realno ekonomska situacija je sve teže, zaposlenja nema?

Kardinal: Pitanje je poprilično depresivno. Ono odražava naše teško stanje. Ali unatoč teškog stanja nama Hrvatima u BiH treba veće upornosti i ustrajnosti u borbi za svoja jednaka prava. Posebno smatram važnim čuvati svoju imovinu u BiH, te uporno pokazati i dokazivati da je to naše, da to volimo i to želimo prenijeti budućim pokoljenjima kao našu baštinu i ostavštinu. Drugo je važno kroz izbore svi se odazvati i ući u strukture vlasti, kako bi kroz legalne strukture ostvarivali svoja prava. Da bi to mogli prevažno je složeno nastupati s upornošću svoje čuvati, voljeti i braniti, ali zajedno. Nitko nam neće ništa dati - mi moramo to osvojiti, ne kao milostinju nego naše pravo. Zaposlenja valja kroz udruženu akciju otvarati i znati kroz skromne uspjehe napredovati.

U kolikoj mjeri je financijska kriza pogodila vjernike i napuštaju li oni možda svoje krajeve u potrazi za radnim mjestom i preživljavanjem?

Kardinal: Istina je da su naši ljudi olako tražili kruha nad pogačom. Istina je da su teška vremena. Ali kako to da mi tu ne možemo živjeti, a dođe drugi i živi jako zadovoljno na našem gdje su naši živjeli. Financijska kriza je stvorena kako bi oni koji imaju, imali još više. Zato je važno naše kršćansko svjedočenje i moralno življenje. Valja nam unijeti kršćanski duh u ovaj svijet i na temeljima vjere u Krista pokazati i

dokazati naše pouzdanje u Boga što je držalo naše stare, ali i uporno nastojanje izgrađivanja boljeg sutra.

Kriza morala je vrlo ozbiljna tema. Primjećujete li uopće kod mladih pa i odraslih želju da se namjere na zdrav život, dobar odgoj, nenasilje, volontarijat?

Kardinal: Nažalost, potrošački i uživalački duh se nametnuo u javnosti te su mnogi roditelji u tom duhu odgajali buduće generacije. Sada se to „razbija o glavu“ jer nismo odgajali zdravu mladost koja je spremna suočiti se s izazovima života te postati kreativni na temeljima kršćanske vjere. Zato papa Benedikt XVI. poziva na novu evangelizaciju, vraćanje na naše kršćanske korijene. Time ćemo i ovaj svijet obnavljati, kada obnovimo svoje srce u vjeri i to prenesemo na buduća pokoljenja. Ne smijemo se utopiti u ovaj svijet koji živi kao da Krist nije došao na svijet. Moramo biti hrabriji kršćani, odlučniji i odvažniji, s više povje-

renja u ono što vjerujemo i ispo-
vijedamo.

Što bi vjerske zajednice mogle i morale učiniti na tom polju?

Kardinal: Danas je javnost bolesna od ispolitiziranosti. Ni vjerske zajednice i crkve nisu imune. Ta zaraza je zahvatila sve pa svi kukaju, a u biti trebalo bi otkriti duhovne i moralne energije koje treba unijeti u javnost i ozdravljati ovu bolesnu javnost i politiku. I u vjerskim zajednicama i crkvama djeluju ljudi. I oni se moraju više osloniti na Božju kada nastupaju, a ne na političku klimu. Kroz susrete i razgovore svi to uočavamo, ali se ne suočavamo s tim izazovima. Zato smatram da Katolička crkva treba biti ono što jest i u osobnom životu i u životu zajednice kako bi vjerodostojnije naviještala i svjedočila Krista.

Kakva je vaša suradnja s drugim vjerskim zajednicama u BiH i ima li je uopće?

Kardinal: Kao nadbiskup sam uvijek bio otvoren za susrete, razgovore i dogovore. Dijalog nema alternative. A to ne znači da se trebam odreći svoga identiteta i prilagođavati se drugome. Nego iz onog što jesmo kao katolici kroz razgovore i dogovore s drugima i drugačijima tražiti zajednički put za opće dobro. Mi nemamo uvijek ista polazišta posebno kada je u pitanju odnos prema državi i politici. Katolička crkva se ne da manipulirati od onih koji imaju moć, vlast i novac. Ono što nije uredu, Crkva će na to uvijek upozoravati, jer ne ovisi od vlasti, ali će uvijek tražiti put suradnje i zajedničkog nastojanja za jednaka prava i opće dobro svakog čovjeka i svakog naroda.

Što mislite o trenutačnom političkom stanju u BiH?

Kardinal: Ono je vrlo složeno i nepravedno za Hrvate. Takav pristup i odnos prema Hrvatima ruši cjelovitu BiH i unosi nesigurnost. Krivnja je na mnogim stranama. U prvom redu u Daytonskom mirovnom sporazumu, koji je zastavio rat ali je Hrvate doveo u nepravedni položaj. Nadalje, svi međunarodni čelnici koji su provodili Daytonski sporazum, činili su to na štetu Hrvata. Zadnje vrijeme su tu Bošnjaci, koji se kumu da vole BiH ali su napravili takove krive poteze, koje će uz pomoć međunarodne zajednice imati negativne posljedice za BiH. Mi Hrvati, se ne smijemo obeshrabriti, nego zakonitim sredstvima uporni biti za svoja jednaka prava.

Prije dvije godine bili ste u našoj župi za sv. Roka. Vidjeli ste koliko je vjernika pristiglo iz svih krajeva svijeta. Kako Vi doživljavate

takve susrete, što to tjera osobe, pojedince da prevale tisuće kilometara da bi došli, pomogli se sv. Roku i vratili se nazad bez želje za ostankom.

Kardinal: Dobro je da dolaze na svoje korijene, da dovode svoju djecu i unučad na stare korijene neka se ne zaboravi „na kolijevku“ koja nas je odnijela. Dobro je da obilaze grobove svojih predaka, te da potomstvo uče gdje im leže njihovi preci. Vjerujem da će ta ljubav učiniti svoje. Posebno je važno da ne prodaju svoju čačevinu i djedovinu. Dokle god imaju svoj kutak gdje doći i makar to bilo na zgariste, ali neka dolaze jer samo tako se pobjeđuje mržnja koja je rušila, progonila, ubijala. Ljubav pobjeđuje i zato hrabrim sve u toj ljubavi.

Mladi. Kako pomoći mladima. Rastrzani su u ovom svemu. Škola, financije, posao, jednom riječju život. Kako se naći u svemu? Kako zadržati mladost u ovoj zemlji?

Kardinal: U prvom redu je važno da mladi upoznaju i zavole korjene na kojima su njihovi preci nikli. Onda je važno da mladi shvate „valja volan života uzeti u svoje ruke“. Neka se ne daju zavesti od kukarja onih koji bi htjeli da netko drugi mjesto njih uradi ono što trebaju sami uraditi. Zato neka smognu snage i uhvate se u koštac života. Samo oni koji su spremni za žrtvu i snagom ljubavi će mijenjati tu klimu. Neka se mladi ne boje života. Ni jedno vrijeme nije bilo lagano. Ovo vrijeme je naše vrijeme, naše šanse i naši izazovi. Zato hrabro u život.

Koliko ima katolika u Sarajevu i s kojima se problemima susreću sarajevski vjernici?

Kardinal: Treba jasno reći, brojke su jedno, a ljudi iza tih brojki su važni. Iako nas je oko 15.000 katolika te imamo brojne probleme, ali ne smijemo kloniti pred tim problemima. Ako klonimo, oni koji bi htjeli da nas nema, uživat će kada vide da smo popustili. Moramo se znati „naduravati“ za svoja prava. Što smo složniji i uporniji, više će nas poštovati, pa makar nam se rugali. Obično se rugaju slabiji jačima.

Koja bi bila Vaša poruka našim vjernicima, župljanima, ljudima dobre volje u ovoj 2011. godine?

Kardinal: Želim vam istinske snage i hrabre vjere. Iz nje se borite i s njom hodite u susrete svim izazovima. Neka naša ljubav zasvjedoči našim precima da nisu ostavili kukavice nego hrabre vjernike. Posvjedočimo da smo dostojni potomci naših predaka.

Razgovarala Viki

Banjalučki trapisti (3)

Ove godine navršava se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino selo kod Banje Luke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove obljetnice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banje Luke i njezina kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene.

Podizanje privrede

O svojoj odluci da otputuje u Carigrad svojoj subraći nije rekao ni riješi. Bilo je opasno da se o tome puno govori. Uvijek se moglo naći načina da takav "slučajno" nastrada ili nestane na putu. Uredio je stvari u samostanu kako je mogao. Pogodio je gradnju jedne žitnice i odlučio tajno otputovati. Seljak Franjo Tutić prevezao ga je u buretu za kiseljenje kupusa do Stare Gradiške. Odatle se 14. lipnja javio austrijskom poslanstvu u Sarajevu i obavijestio ih da tog dana putuje u Carigrad. Zamolio ih je da se zauzmu za njegov posjed i gradnju.

Putovao je preko Crnog mora. Po dolasku u Carigrad smjestio se u franjevački samostan. Javio se austrijskom poslaniku Ostan-Prokescu i izložio mu svoj slučaj. Ova mu je rekao da će biti teško ishoditi dozvolu za njega. Predao je njegov predmet svom prvom dragomanu Antonu v. Le Bidardu, koji se dolata svim silama trudio da pomogne o. Franzu. Brzo je dobio dozvolu za gradnju već započete žitnice, ali s gradnjom samostana nije išlo lako. Dani su prolazili bez vidljivog rezultata ili barem nade da će ga biti. Le Bidard nije odustajao i uspio je doći do velikog vezira Ali-paše, koji mu je pokazao pristiglu tužbu banjalučkog paše protiv Franza Wendelina "koji hoće da zida privatnu kuću sa 60 soba i već je, bez dozvole, počeo sa zidanjem". Budući da veliki vezir nije bio nadležan dati dozvolu za gradnju crkve ili samostana, sam predložio da izda dozvolu za "privatnu kuću sa 60 soba". O. Franz sav sretan pristane i 22. srpnja 1870. dobije prijepis odobrenja u Carigradu. Tek 20. rujna stižu i originalno pismo i prijevod za bosanskog namjesnika.

Nastavak radova na novom samostanu

Rad je mogao ponovno započeti. Prva cigla postavljena je 9. rujna iste godine na temeljni zid. Cjelokupnim radom rukovodio je o. Franz, jer se nije mogao pouzdati u svoju subraću koja su izgubila nadu da će od njihova samostana išta biti, a osim toga bili su nezadovoljni jer su smatrali da u ovakvoj situaciji ne mogu živjeti po pravilima svog reda.

Na Badnjak, 24. prosinca 1870. malobrojni preostali trapisti su uselili u svoj novi samostan. Naime, neposredno pred useljenje nekolicina članova je pobjegla. O. Bernhard je pomogao useljenje, a zatim na Badnju večer otišao. On i o. Robert rigorozno su shvaćali redovnički život i nisu vidjeli da će se u Mariji Zvijezdi ikada moći živjeti "redovno", tj. po pravilima trapističkog reda. Prigovarali su o. Franzu što je, između ostalog, dopustio braći da smiju uz kruh jesti i jabuke. U samostanu ostaju trojica novaka, br. Fridolin i o. Franz. Br. Zaharija bio je odsutan zbog prikupljanja milodara. Novi udarac velikom borcu Zaturao je, ali nije pao.

Zima 1870/1871. bila je strašna, niske temperature, snijeg do visine jednog metra... Oko samostana zavijali su gladni psi i vukovi. O. Franz je napisao mnoštvo pisama svojim prijateljima, znancima i dobročiniteljima. Te zime, 17. siječnja 1871. umire br. Fridolin nakon kratke bolesti. "Ostali smo samo nas trojica, ali na nebu imamo jednog zagovornika", piše o. Franz. Trebalo je izdržati i nadati se u vrijeme kad se nada ne može ni nazrijeti!

U proljeće 1871. zidari su započeli radove na dovršetku samostana. "Dezerteri" su se vraćali jedan za drugim i molili o. Franza za

oproštaj. Primio ih je. Dobrovoljno otišli, dobrovoljno se i vratili! Pristizali su i novi kandidati. Situacija se pomalo normalizirala.

Tijekom ljeta 1871. godine o. Franz je popravljao putove i projektirao nove. Radio je s domaćim ljudima. Poučavao ih je kako se rukuje novim alatima, koje oni do tada nisu nikada ni vidjeli. Najviše je volio graditi putove i cijepati drva.

U kasnu jesen 1871. zabijeni su u rijeku Vrbas prvi veliki stupovi za mlin i izvedeni su temeljni radovi. Mlin je projektirao sam o. Franz. Ovim radovima "otpočela je gradnja privrednih objekata, koji će biti, kako se to potvrdilo, osnova budućeg industrijskog razvitka Banjaluke". Kako je bilo teško graditi u to vrijeme pokazuje i činjenica da je za dovođenje jednog stupa iz šume, u kojoj nije bilo putova, bilo potrebno upregnuti 24 vola uz 12 vozača. Kad je napravljen šumski put, takav stup dovlađio je jedan brat trapist s tri konja.

Trapisti su imali i velikih problema s carinicima na austrijsko-turskoj granici. Naime, oni su oruđa, strojeve i razne predmete morali uvoziti iz inozemstva. Za većinu tih strojeva i oruđa nije bila propisana carina, jer su u Turskoj bili nepoznati. Valjalo se neprestano boriti s turskim carinicima, koji su carinili po svojoj volji, odnosno onako "od oka".

Naravno, nije se predavao ni banjaški paša. Svaki čas je dolazio s pratnjom, pozivao o. Franza da mu se opravdava. Njegovo "Jok! Jok!" često se čulo na samostanskom imanju. O. Franz mu je neprestano gurno pod nos dozvolu velikog vezira.

Tijelovska procesija i zvona

Svetkovina Tijelovo 1871. godine. O. Franz odlučio da zajedno sa svojom subraćom, radnicima i okolnim katolicima ovu svetkovinu proslavi svečanom procesijom, kako to čine katolici u cijelom svijetu. Kako odluči, tako i uradi! Prva procesija u Bosni nakon 400 godina! No, unatoč lijepom doživljaju za sve prisutne, koji je prošao bez većih poteškoća, o. Franz zaključio da je proslava "gluha" bez zvuka crkvenih zvona. Kako doći do zvona? On napiše pismo svom prijatelju župniku, koji je uređivao "Volkshblatt", u kojem ga izvijesti o ljepoj proslavi Tijelova, uz napomenu da bi svi bili radni ukoliko bi netko darovao jedno zvono katolicima u ovom dijelu svijeta. Već u jesen iste godine dobi obavijest da je jedna žena, gazdarica spomenutog urednika, spremna darovati zvono. Izlio ga je u Bečkom Novom Mjestu majstor Ignac Hilzer. No, kako ga uvesti u Tursku u kojoj su zvona najstrože zabranjena? O. Franz ponovno ne odustaje. Odlazi u Slavoniju i tamo kupi bure lošeg i jeftinog vina, u koje potopi zvono. Na granici bi ocarinjeno vino. Podigao je zvono na krov samostana. Zvono je ispočetka zvonilo samo noću s nekoliko udaraca. O. Franz se nadao

da će se Turci s vremenom priviknuti na zvuk zvona. Uskoro mu javiše da su dobročinitelji spremni pokloniti mu još šest zvona. On uze još jedno za sebe, dva pokloni crkvama u Banjoj Luci i Jajcu, a druga je morao odbiti. Drugo zvono, koje je bilo znatno veće, prevezeno je preko granice kamuflirano u sijeno. Naravno, opet se zvonilo samo noću s nekoliko udaraca. Međutim, s vremenom, uvjereni da su se Turci na taj zvuk navikli, trapisti počeli zvoniti i danju. Radoat im nije dugo trajala! O. Franz dobi u zimi 1872. godine nalog da se pojavi pred Velikim vijećem u Banjoj Luci i da odgovara za dvije stvari: protuzakonit uvoz zvona u Tursku i zvonjenje. Teška optužba! Konzul Dragančić pratio ga je pred Veliko vijeće.

"Što ti pada na pamet te si objesio zvono", ispri se paša na o. Franza.

"Imam puno ljudi te ih moram pozivati pomoću zvona na ručak, na posao i za drugo još", odgovori o. Franz.

"Jok, jok", razbjesni se paša. "A zašto se uže spušta sve do bogomolje?"

"Mi imamo ondje sat, a sluga se mora po njemu ravnati, da uzmogne zvoniti u pravo vrijeme."

"Ali ti imaš pod krovom još jedno zvono?"

"Signmo. Jedno je za moje sluge, a drugo za one Bošnjake koji mi rade. Stoga moram imati dva različita zvona."

"Jok, jok! Ti možeš trubljom dati znakove kad trebaš pozvati svoje ljude."

"Jok, jok! Ja neću trubiti", uzvratilo o. Franz.

Veliko vijeće naloži da se odmah prekine sa zvonjenjem i da se zvona demontiraju.

O. Franz prestade zvoniti, ali zvona ostadoše na svom mjestu.

Dolaskom proljeća 1872. u Bosni nastade velika suša. Turci su molili za kišu. O. Franz pomudi paši da i njegova zajednica moli za kišu.

"Ja ću s mojim ljudima moliti za kišu.

No, za to trebamo zvona da dobijemo više pouzdanja i revnosti."

"Dobro. Možeš zvoniti dok ne padne kiša. Ali onda moraš opet prestati", naredi paša.

O. Franz je nastavio zvoniti i onda kad je kiša već pala. Tada uslijediše tužbe koje su se godinama vukle na najvišim mjestima. Bila je to prava igra živaca u kojoj se on i te kako dobro snalazio.

Gradnja crkve

Gradnja samostanske crkve započela je 1872. godine. Stavljena je pod krov i sljedeće godine završena. Sagrađena je katolička crkva bez sultanova fermana! Međutim, o. Franz Wendelin dobio je svojevremeno u Carigradu dozvolu sagrađiti kuću sa 60 soba, a ne nikakvu crkvu. Bio je toga svjestan i stoga ju je jednostavno ugradio u samostan kao dio privatne kuće. Ipak, i to je pobudilo sumnju mutesarifa i prigodom njegove posjete gradilištu zatraži on razjašnjenje: "Kakva je to kuća s velikim prozorima?" O. Franz spremno mu odgovori: "To je naša soba za pjevanje. Prije, dok nas je bilo samo dvanaest, bila je dovoljna i mala soba, ali sada, kad nas ima trideset, mi bismo morali u maloj sobi svi oghušiti od jakog pjevanja."

Radeći na crkvi te 1872. godine podignuta je i sušionica za šljive. Trapisti su snabijali svoje šljive, ali otkupljivali su ih i od susjednih seljaka. O. Franz je na taj način želio smanjiti proizvodnju i potrošnju rakije. Naime, njega je zapanjila činjenica da i Turci i kričani obilato piju rakiju najlošije kvalitete, koju na drugom mjestu ne bi pio ni najveći pijanac. Otuda "ova kao zemlja siva rakijaka lica kod mladića i odraslih".

Uz sušionicu je podignuta i prva sirana.

U proljeće iste godine trapisti su zasadili i prve čokote vinove loze.

Sljedeće, 1873. godine dovršen je i drugi dio samostana i proširene su gospodarske zgrade.

Nastavit će se

Kotorvaroška ljepotica i svetište sv. Ive u novoj knjizi o arhitekturi u Bosni i Hercegovini

Prije nekoliko dana stigla je u Ljubljani knjiga *Restart, arhitektura u Bosni i Hercegovini, 1995–2010*, čiji je izdavač Asocijacija arhitekata u Bosni i Hercegovini. Debelu knjigu velikog formata pratila je izložba arhitektonskih radova koja se održala u Sarajevu krajem prošle godine. U toj knjizi kao i na izložbi predstavljeni su odabrani arhitektonski radovi nastali u razdoblju od završetka rata - od 1995. godine do 2010. godine. Stoga je logičan i naslov knjige, koji označava novi početak. Dakle također novi početak za svako društvo i u svim vremenima značajne ili čak sudbonosne oblasti arhitekture i graditeljstva. Selektor projekata, koji su odabrani za izložbu i koji su publicirani u toj knjizi je Hans Ibelings, povjesničar i kritičar arhitekture iz Amsterdama. U uvodnom tekstu objasnio je svoje viđenje jednog novog početka i dojmove svog vlastitog susreta sa specifičnom arhitekturom tog značajnog razdoblja. Perioda jednog novog rađanja nacionalne kulture i umjetnosti.

Iako naziv knjige *Restart*, dakle novi početak usko određuje razdoblje arhitektonskog stvaralaštva u Bosni i Hercegovini, koji po odluci izdavača počinje sa završetkom tragičnog rata. Osobno sam uvjeren da u povijesnim sredinama takvi uski, sa datumima i događajima određeni segmenti nikada nisu tako izdvojeni i izolirani kako se to čini ili kako se želi da bi izgledalo. U oblasti kulture i umjetnosti - a u tu se arhitekturno stvaralaštvo uključuje *par excellence* - daleko je značajnija uloga koju kroz čitav povijesni luk odigrava pojam kontinuiteta. Kontinuiteta u kojem je svakako potrebno tražiti rađanje jedne specifične nacionalne arhitekture u davnim ostvarenjima ljudskog stvaralaštva. U anonimnoj arhitekturi kao i kulturi naselja koje su u svakoj zemlji, u svakoj sredini kroz stoljeća formirane s dragocjenim, specifičnim i prepoznatljivim

identitetom. Stoga je baš tu potrebno naglasiti jednu sudbonosnu knjigu, koja je prije više od pola stoljeća pokazala bliski odnos i stvaralački izazov u kojem moderna arhitektura kao i moderni urbanizam proizlaze iz tradicionalne, kroz vjekove provjerenе i dograđivane kulture. To je knjiga *Arhitektura Bosne i put u suvremeno*. Autori knjige su arhitekt Dušan Grabrijan, profesor na ljubljanskoj školi za arhitekturu, Slovenac, koji je najveći dio njegovog, na žalost prekratkog života, posvetio istraživanju nacionalne arhitektonske kulture Bosne te Juraj Neidhardt, profesor na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu, legendarna ličnost, izuzetni stvaraoc i vizionar, koji je odgojio i formirao generacije novih arhitekata. U toj je knjizi, koju je godine 1957 izdala Državna založba Slovenije, a predgovor napisao čuveni Le Corbusier, jedan od najvećih ličnosti u oblasti moderne arhitekture i urbanizma, u prvom dijelu predstavljena i objašnjena tradicija ljudskog stvaralaštva. Radi se u konciznim, izuzetno dragocjenim nalazima dugogodišnjih promatranja i ispitivanja te studija na terenu. Tradicionalna kultura građenja kao i života i drugih uvjeta koji su tako graditeljstvo uvjetovali i formirali pred nama se otvara kao riznica koja nama nudi da sa tim kvalitetama obogatimo i oplemenimo traženja i nastojanja arhitekture i urbanizma novih, modernih vremena. U drugom je dijelu knjige predstavljeno stvaranje nove arhitekture i urbanizma koji su sudbonosno obogaćeni kontinui-

tetom i specifičnom, za ovu područje karakterističnom kulturom prošlosti. Stoga nije slučaj da je tako izuzetna knjiga u ovom momentu postala zajednički publicistički projekt Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, koju zastupa čuveni arhitekta, akademik Zlatko Ugljen, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u kojoj se za novo izdanje brine akademik Velimir Neidhardt, i Slovenske akademije znanosti i umjetnosti koju zastupa autor ovih redaka.

U jednoj takvoj, u vremenskom i sadržajnom pogledu, široj komparaciji ostaje nova knjiga *Restart* ipak dosta fragmentarna. Možda čak djeluje kao nekakav katalog projekata, koje je selektor rasporedio u četiri poglavlja: *Identitet, Zajednica, Privatnost i Društvo*. U prvom dijelu poglavlja *Zajednica* objavljeni su projekti i realizacije sakralne arhitekture. Taj dio knjige završava s tri projekta koji su, prema izboru selektora, crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u Kotor Varošu, nova crkva i župni dvor u Svetištu svetog Ive Krstitelja u Podmilačju te Jubilarni križ i kapela Uskrsnuća na brdu Grabež iznad Podmilačja.

Stoga sam kao autor, kao arhitekt tih objekata osjetio potrebu, čak dužnost, da vama, dragi čitatelji *Glasnika kotorvaroškog kraja* povodom izlaska 90. broja te projekte i njihova objavljivanja na izložbi i u spomenutoj knjizi predstavim iz „prve ruke“. A time ispunjavam i obećanje koje sam večeras, prije nekoliko sati u Kotor Varošu dao gospođi Viktoriji; šarmantnoj dami, koja je godinama neumorni spiritus agens ovog zanimljivog i dragocjenog časopisa.

Svaki projekt će u ovom prilogu predstaviti tekst kojem su izdavači odredili dužinu i koji je u knjizi tiskan i na engleskom jeziku te neke od ilustracija u knjizi, koje prikazuju osnovne arhitektonske karakteristike tih projekata.

Marko Mušić, 29. ožujka 2011.

Uskrсни ponedjeljak u Podmilačju

Vjernici jajačkog kraja okupili su se i ovog Uskrsnog ponedjeljka na misi u svetištu sv. Ive u Podmilačju. Svečano misno slavlje predvodio je fra Zdravko Dadić, župnik u Sesvetskoj Sopnici. Pjevanje na misi animirao je zbor mladih iz istoimene župe. S njima smo u popodnevnom satima obišli i dio prirodnih i kulturnih ljepota grada Jajca.

Vrijeme je bilo prelijepo pa se skupilo preko tri tisuće vjernika na svetoj misi i kulturno – zabavnom programu nakon mise. Mnogstvo vjernika: starijih, mladih i djece obuklo je narodnu nošnju. Nakon svete mise organiziran je kulturno zabavni program uz domaću rakiju, bečarac, kolo, natjecanje u najtvrdem i najšarenijem jajetu.

U kategoriji najtvrdog jajeta bilo je prijavljeno ukupno 50 natjecatelja, a u kategoriji najljepše našarano jajeta prijavilo se svega 12 natjecatelja. Ivan Martinović (Marjanov) pobijedio je u natjecanju za najtvrdje

jaje, a drugo mjesto osvojio je Marko Petrović (Tunin). U natjecanju za najljepše našarano jaje pobijedio je Josip Saraf (Markov), drugo mjesto osvojila je Manda Gržić, a treće Ivanka Filipović.

fratri iz Podmilačja

Sopnicani u Jajcu

Župa svetog Ive u Podmilačju bila je domaćin tradicionalnog okupljanja vjernika na Uskrni ponedjeljak. Na misnom slavlju, kojeg je predvodio župnik iz Župe svete Marije Anđeoske fra Zdravko Dadić, okupilo se nekoliko tisuća vjernika iz Podmilačja, Jajca, okolnih mjesta i drugih krajeva

Bosne i Hercegovine, ali i Hrvatske. Posebni gosti ovog svetišta bili su hodočasnici iz Sesvetske Sopnice, mladi pjevači iz crkvenog zbora „Anima Una“ te čitači i nekolicina župljana, koji su svojim pjesmama i čitanjima uveličali proslavu Uskrnog ponedjeljka u Podmilačju.

Goste iz Župe svete Marije Anđe-

oske iz Sesvetske Sopnice nedaleko od Sesveta, u kojoj djeluju franjevci iz provincije Bosne arebreze, župnik fra Zdravko Dadić i župni vikar fra Stipo Karajica, ardeščno su dočekali župnik Župe svetog Ivana Krstitelja iz Podmilačja fra Zoran Mandić, župni vikar fra Vinko Jelušić i mnogobrojni prijatelji jajačkog kraja. Na ovom susretu održala se tradicionalna tucijada, natjecanje u kojem se bira najtvrdje i najveće jaje. Osim toga, bilo je tu i pripadnika kulturno-umjetničkih društava koji su nosili svoje narodne nošnje, plesalo se, pjevalo i zabavljalo. Župljani iz Sesvetske Sopnice kao znak zahvale domaćinima su poklonili veliki križ.

U okviru posjeta jajačkom kraju gosti iz Sopnice posjetili su i grad Jajce, njegovu staru jezgru, tvrđavu i čuvane katakombe u kojima su sačuvane kosti Hrvoja Vukčića Hrvatinića, nekadašnjeg hrvatskog i vrbaskog bana. Posebna atrakcija u Jajcu bili su i plivski alapovi, od kojih je najveći visok čak 22 metra, a čiji su prilazni putovi u procesu obnove.

fra Stipo Karajica

Križ u Plitskoj

Križ je ponajprije prepoznatljiv znak vjere svakog kršćanina. Međutim, križ je prvo bio znak sramote na kojem su u rimskom vremenu pogubljeni najteži zločinci ili državni neprijatelji. Nakon Isusove smrti na križu, križ dobiva posve drugo značenje. Postaje znakom pobjede i spasenja. I tako život svakoga kršćanina biva obilježen ovim znakom.

Križ je najizrazitiji i najrašireniji simbol kršćanstva. Krist je svojom mukom i smrću na njemu postao Spasiteljem čovječanstva, a time je križ od znaka poniženja i sramote postao znakom slave i pobjede.

Ovom definicijom križa dolazimo do stava da je u križu spas, da katolik i vjernik samo preko križa može živjeti svoj svakodnevni život. Upravo u toj svakodnevnici prisutnost križa treba biti kao znak i opomena, da svaka muka, patnja, trpljenje imao svoj smisao. On jest znak jednog boljeg kvalitetnijeg pristupa životu, da se ono slabo, ne jako ne podcjenjuje od onoga koji je trenutni pobjednik nego da i pobijeđeni ima pravo na svoj Uskrs, jer tako je i s Kristom, nakon Velikog petka uvijek dolazi Uskra.

Naš kraj obiluje teškim patnjama, od pamtivijeka ljudi su umirali, ginuli kako ono kažu "za križ časn i sloboda zlatna" jer samo preko muke i patnje čovjek zna cijeniti vrijednost života, kroz sve bure i oluje čovjek više vrijeduje čovjeka. Koliko malo treba za dobro i lijepo življenje ljudakog roda, cijeneći njegovu različitost u materijalnom smislu, vjerskom, nacionalnom, kulturnom, jer evo što mi imamo poslije ovoliko patnja?

Opet smo upućeni jedni na druge, jer imamo samo ovaj prostor ovdje na zemlji, kojeg ostavljamo našem potomstvu. Upravo jest pitanje što možemo iza sebe ostaviti križ, prije nas je bilo patnje, rata, bolesti i nema čega nije bilo i naši preci su ostali na ognjištu, nas jesu

protjerali, ali upravo ovaj križ jest kansa da se pokušamo vratiti, zapaliti vatru na ognjištu koje nas svaki put potakne na naše osjećaje i dane prošlosti koji su nezaboravni, on treba biti znak sloge i vječne slobode, jedinstva svih nas, da se ugase vatre opet upale, da naša polja i njive odzvanjaju zvukovima života, a ne da propadaju i postaju pustol. Da ne budemo jedan put godišnje u našim rodnim domovima već da, kroz neko vrijeme i nekakve konkretne akcije oživimo u zamrloj djedovini, *da ovim križem dokažemo da nas ima, a drugi će shvatiti da smo tu!*

Dragi Plićani, mještani našeg lijepog kraja, kao što vidite u nama se svakodnevno bude emocije, želje, volja, a rađaju se ideje kako bi se uradilo nešto korisno. Neki ljudi iz Plitake (poduzetnici) odlučili su dati svoj doprinos tj. dar za svoju župu (mjesto), rodno mjesto. Uz dobru volju, malo patnje i truda došli smo do konačne realizacije i ostvarenja

našeg cilja. Projekt postavljanja križa izveli su poduzetnici iz Plitake, koji žive u Hrvatskoj. Sudionici ovog podizanja obilježja su: Ilija Ivić (Ilkon Knježević), Ilija Petrović (Čikan), Nikola Petrukić (Verčin), Petar Petrović (Anđićin), Ivan Klarić iz Klarića, Ivo Ivić (Ilkin).

Dragi Plićani, križ je simbol kršćanstva pa jednako ima svoje značenje bio star ili mlad star ili nov, ali dom (kuća) nije baš tako, svi se mi osjećamo puno bolje kad je dom obnovljen, nov i uredan pa vas stoga molim posvetite malo više brige svojim domovima da i u njima bude lijepo, da budu obnovljeni i uređeni a ne totalno zapušteni i zaboravljeni. Svi mi imamo još snage i ekonomske moći da to napravimo samo nam fali malo volje i više vremena da se provede u našem kraju. Svaki od nas traži neke isprike, zaobilaske ali gospodo nema opravdanje ni zaobilaska uvijek idemo u Plitaku, idemo u Bosnu.

Petar Petrović

Uskrsnje aktivnosti Udruge "Kotorvaroško Novo Selo"

Predsjednik Udruge Krešo i tajnik Drago su obavili niz korisnih razgovora, imali nekoliko sastanaka na kojima je između ostalog bilo govora o povratku, povratnicima u Novo Selo u Kotor Varošu, o daljnjim aktivnostima Udruge, obnovi kuća, asfaltu, vodi, struji, šumama, mjesnim grobljima, Rokovu groblju.

Razgovarali smo s gospodinom Aničićem, direktorom Caritasa banjalučke biskupije, gospodinom Dujićem, biskupima Franjom Komarićem i Markom Semrenom, našim svećenicima fra Antom i fra Markom u više navrata. Bili smo na sastanku s direktorom Elektro u Kotor Varošu, s gospodinom Zahirovićem (vezano za obnovu), našim predstavnicima u općini

Kotor Varoš Ilijom, Matom i Draganom, s pravnicom Vesnom Vidović, a i s pojedinim predstavnicima drugih sela.

Poslali smo pismeni zahtjev za uklanjanje i premještanje gradake deponije i premještanje gradake deponije u Duratovcima na dva ministarstva u Banjoj Luci, načelniku Kneževiću, Eko pokretu Kotor Varoš, općini Čelinac i Banjoj Luci, organizaciji USAID Sarajevo, Predali smo zahtjev za uvrštavanje u proračun općine Kotor Varoš za 2011. godinu, a poslali smo i pismeni zahtjev u Banju Luku za obnovu nekoliko kuća.

Imali smo sastanak u Novom Selu na kojem su sudjelovali odbornici. Razgovarali smo o povratku ljudi, o održavanju groblja, kapelice, održavanju puta, završetku

izvora Studenac, okupljanima u Novom Selu, o fešti koja će se održati 16.7.(misa, kulturna i športaka dečavanja itd...) Imamo i jednu lijepu novost a to je da je naš mještanan Ivo Puškarić (Jurin) registrirao firmu u Novom Selu i Kotor Varošu. Održali smo i Uskrsni turnir gdje je izabrano najtvrdije jaje, ove godine pobijedio je Ivo Džomba.

Udruga je podijelila akromne darove našim starosjediocima i povratnicima. Poslije sastanka, nakon jela i pića završala je i harmonika. Počela je pjesmom „Nema raja bez rodnoga kraja“ i završena našom himnom „Hej Vrbanj, teci, teci“. Ostalo se do kasnih sati.

Udruga

POETSKI KUTAK

POETSKI KUTAK

POETSKI KUTAK

POETSKI KUTAK

Ljubavna pjesma

Ja trebam ljubav tvoju - da me grije
i nježnost tvoju - da me hrani
ja trebam pažnju tvoju - da me jača
i snagu tvoju - da me brani!

Ja trebam dobroću tvoju - da mi prašta
i mudrost tvoju - da me uči
ja trebam vjernost tvoju, da mi mašta
ne sije nemir i strah u kući.

A ja ti dajem ljubav svoju - da te grije
i nježnost svoju - da te hrani
ja poklanjam ti pažnju svoju - da te jača
i snagu svoju - da te brani!

Siguran budi da sve ti praštam
i da se uvijek za tebe molim,
ja vječno ću ti vjerna biti
i uvijek znaj - ja te volim!

Nevosolka

Rođnom kraju

Dok prolazim trgov Svetog Marka,
spustim se do Kamenitih Vrata.

Tu zastanem, pred KRALJICOM HRVATA.
Majkom našom od KAMENITIH VRATA.
Eh da...

Pored tolikih, potreba i želja.

Jedna želja, neprežaljena. To je žudnja
za rodnim krajem, rodnim krajem, kotorvaroških Hrvata.

Narodom, čiji križni put traje i traje ...

Svima nama, BOG neka nas vodi, ma gdje bili.

Zg

Imena i imendani

Damjan – dolazi od latinskog oblika Damianus; izvorno je to grčko ime Damjanos, korijen mu je glagol damazo, a znači krotim, prisiljavam, pobjeđujem. Katkad su nas i oblici Damljan, Damlja-nko; u ženskom rodu Damjana ili Damjanka, Damlanka. U Francuza je oblik Damien, Damian, u Talijana Damiano; u Rusu Djoma, u Mađara Demjen. U kalendaru je sveti Damjan 26. rujna, i to uvijek sa svojim bratom blizancem Kuzmom (ostalo v. Kuzma).

Danijel – je biblijsko ime, glavno je lice istoimene starozavjetne knjige. Hrvataki je oblik imena prema latinskom jeziku, a riječ je izvorno hebrejskog (židovskog) korijena, složena od dan-onaj koji sudi (izvedenica od glagola din) i riječi El, česte u hebrejskim imenima, a znači Bog. Stoga bi prijevod imena Danijel bio Bog sudi ili Bog je moj sudac. U svagdanjem životu mnogi su oblici ovoga imena, primjerice: Dan, Danc, Dajan, Danko; u ženskom rodu osim Danijela još i Dana, Danka, Daša, Dada i druga. Spomenan je u kalendaru 21. srpnja.

Danijel je bio Židov koji je zajedno sa svojim narodom dospio u dugogodišnje babilonsko sužanjstvo godine 605. prije Krista. Kralj Nabukodonozor uzima Danijela s još tri mladića u službu na svojem dvoru. Tu je Danijel naučio jezik i kaldejsku tajnu mudrost, a svojim znanjem ubrzo je stekao ugled i položaj. Unatoč spletkama i protivnicima zadržao se na položaju i pod sljedećim vladarima: Baltazarom, Darijem i perzijskim kraljem Ciro.

Knjiga o Danijelu opisuje njegova proročka viđenja i djela te Božje zahvate u vezi s Danijelom. Donosi mnoge zanimljivosti njegovog života. Spomenimo tek neke:

Danijel Božjom pomoću tumači Nabukodonozoru čudnovati san o kipu sastavljenom od različitih

materijala: glava mu je od zlata, prsa i ruke od srebra; trbuh i bedra od mjedi, grjati od željeza, a stopala od željeza i gline. Imenada – kaže dalje san – odvalit će se kamen od brda, sam od sebe, a ne od ljudske ruke, i udarit će u kip, a kip će se smrvti. Sam taj kamen prerast će u planinu koja će napuniti svu zemlju. Danijel tumači: glava od zlata znači kralja. Nakon njega doći će slabije kraljevstvo (od srebra), pa treće (od mjedi) i četvrto (od željeza). Na kraju će se kraljevstvo razdijeliti (željezo i gline). Kamen pak koji ruši to kraljevstvo, to je kraljevstvo Božje, „koje nikada neće propasti“. Motiv kamena koji se od brda odvaljuje bez ljudske ruke preslika je Krista koji je začet po Duhu Svetom u tijelu Bogorodice Marije.

Poznat je također prizor tri mladića, Danijelovih drugova, koji su odbili pokloniti se zlatnom idolu. Za kaznu Nabukodonozor ih baca u užarenu peć, ali su čudesno spašeni. Ili pak Danijelovo tumačenje triju tajanstvenih riječi kralju Baltazaru. Iz opće su kulture znani i motivi o čistoj Suzani, koju Danijel spašava od pohotnih stranaca i, možda

ponajviše poznat, događaj s Danijelom u lavljjoj jami. Babilonci su bili ozlojeđeni Danijelovom borbom protiv njihovih idola pa ga bacaju u jamu u kojoj je sedam gladnih lavova. Otvor jame zatvaraju golemim kamenom i zapečate kraljevim pečatom. Lavovi, međutim, ne učine Danijelu ništa nažao. Kad je to vidio kralj Cir, daje ga izvući iz jame, hvaleći pravoga Boga, a njegove tužitelje baciti u jamu. Prizori triju mladića u užarenoj peći i Danijela u lavljjoj jami vrlo su omiljeni u kršćanskoj umjetnosti od najranijeg vremena: nalazimo ih već u katakombama i osobito na sarkofazima (kamenim grobnicama). Događaj s Danijelom koji je bačen među lavove, a vratio se živ, simbolje nade u spasenje i uskrsnuća od mrtvih i prealika Kristova uskrsnuća, pobjede nad smrću i vragom.

Zanimljivost je da su već u 15. stoljeću Danijela i svojeg patrona odabrali planinari (zato što je spašen iz jame), premda planinari imaju i druge svetačke patrone Anu, Barbaru, Holenu.

U kalendaru ćemo naći Danijela i 10. listopada. Zapravo su tog dana dva dvojica: Danijel Comboni, biskup (1831.-1881.), misionar i organizator misija u Africi i osnivač misijskog časopisa u Italiji. Upravo se radi o njegovu proglašenju svetim. Drugi je Danijel, talijanski franjevac, koji je također bio misionar u Maroku. Ondje je 1227. izgubio glavu.

Nastavit će se...

Pisani fra Juro Marčinković

VI pitate, fra Juro odgovara

Tumor prostate

Pitanje: *Uvijek sam bio zdrav ali su nedavno počele kod mene smetnje s mokrenjem... Kada su poteškoće s mokrenjem postale sve jače otišao sam liječniku. On me je pregledao i ustanovio da imam tumor prostate. Još se ne zna je li zloćudni ili dobroćudni. Što je prostata, koja je njezina uloga, koji su znaci da je ona obojčeta? Imaju li i žene prostate? Koje su ljekovite biljke dobre za liječenje smetnji ili eventualno raka prostate? I.K.K.V.*

Odgovor: Žene nemaju prostate. Prostata spada među muške organe. Kod mladih, punoljetnih muškaraca, prostata je velika kao jedan srednji kesten. Njezina zadaća je izlučivanje sluzi koja štiti spermiju, jajašca. Iako se ona opecira pa čak i odstrani, muškarci mogu i dalje imati redovito spolne odnose. Nažalost svi muškarci ne uzimaju ozbiljno mogućnost nastanka oboljenja, tumora ili raka prostate, iako poslije 40., a osobito poslije 50. godine života mogućnost oboljenja je česta. Kod mnogih muškaraca upravo je to vrijeme kada nastaju problemi s prostatom. Na svakih 20 milijuna stanovnika u industrijskim zemljama Europe, Amerike pa i Australije, godišnje oboli oko 10 tisuća muškaraca od tumora ili raka prostate. I poznati političari kao francuski Charles de Gaulle i američki Ronald Reagan su imali problema s oboljelom prostatom.

Svaki muškarac može sam ustanoviti ima li problema s prostatom ili ne. Znakovi da je

prostata povećana ili da postoje neke druge smetnje kod prostate su sljedeći: mnogo češće se mora mokriti nego prije, noću se mora više puta ili često otići na mokrenje, poslije mokrenja ima se osjećaj da je ostalo mokraće u mokraćnom mjehuru, mokraćni mlaz nije više jako kao prije, kod nekih muškaraca čak i vrlo slab. Sve to mogu biti i znaci dobroćudnog povećanja prostate. Treba na vrijeme otići na specijalističke preglede i ustanoviti zdravstveno stanje prostate. Naravno da se treba posavjetovati i s dobrim specijalistom i činiti sve što on preporuči pa i uzimanje lijekova koje on propiše. Osim toga preporučujem da se za dobrobit prostate poduzmu i sljedeći koraci:

1. Da se što više kreće, a što manje sjedi. Treba se baviti lakim sportom, bitno je da tijelo bude što više u pokretu. Tim se pojačava cirkulacija i opuštanje čitavog organizma, a osobito prostate.

2. Treba izbjegavati duga sjedenja osobito u autu, na biciklu ili motoru i to za vrijeme hladnih i vlažnih vremena. Ako već morate dugo sjediti u autu, na biciklu ili motoru, nužno je praviti česte pauze i pokušati u tom kratkom vremenu napraviti što više kretanja korisnih za organizam.

3. Za oslabljenu prostatu veoma je štetna hladnoća i vlažnost, koje mogu prouzročiti grčeve mišića prostate i mokraćnog mjehura te tada nastaje neželjena smetanja mokrenja i ispražnjavanja mokraće koja se mora ukloniti iz organizma.

4. Ne uživati alkohol i duhan, tim se čini dobro čitavom organizmu ali i samoj prostati i mokraćnim putovima.

5. Vrlo je važno da se dnevno pije oko 3 l tekućine. Najbolje je piti čajevce (čije recepte donosimo) i običnu vodu ali isto tako svježe napravljene sokove koji su puni vitamina, minerala i ostalih bitnih elemenata. Tim se mokraćni putovi dobro isperu. Istako tako kada se osjeti potreba za mokrenjem mora se to odmah učiniti a ne čekati.

6. Noge i donji dio trbuha ne smiju biti izloženi hladnoći i propuhu.

7. Treba nastojati imati redovitu stolicu i ne dozvoliti da dođe do zastoja. Da bi se to postiglo i da bi crijeva dobro radila mora se jesti puno voća i povrća.

8. Ishrana je veoma važna. Treba jesti što više voća i povrća, a što manje mesa i životinjskih masti. Osobito je važno, i ja preporučam, da se jede dnevno ili nekoliko puta tjedno jedna papaja sa sjemenjem i korom, sedam kajsijsa sa sjemenjem ili samo sjemenje i avokado. Od povrća se treba jesti brokula, crvena i žuta paprika, ljuti crveni fafaroni, zob, rajčica, soja, orasi, bundeva, osobito sjemenke od bundeve. Neke ljekovite biljke i životne namirnice voća i povrća sadrže ženski hormon estrogen, koji je vrlo koristan muškom hormonu. Poznato je, u azijskim zemljama, gdje muškarci tako reći svakodnevno jedu mnogo voća i povrća gdje ima ženskog hormona estrogena, osobito u soji, vrlo rijetko obole od raka prostate. Isto tako treba svakodnevno u hrani jesti biljna ulja, osobito od masline, soje i pčeničnih klica. Ulja ne treba kuhati, nego dodati jelu prije nego se jelo stavlja na stol.

Nastavit će se...

Voda

Opća skupština UN-a je rezolucijom od 22. veljače 1993. odlučila da se 22. ožujka svake godine obilježi kao Svjetski dan voda i da se na taj dan, diljem svijeta, posebno skrene pozornost na probleme vezane za vodu i vodne resurse, s tim da se svake godine obilježava uz drugi moto. Tako je npr. 1995. godine obilježen pod motom: "Žene i voda", 2004. godine: "Voda i katastrofe", dok je ovogodišnja tema naslovljena "Voda za gradove-odgovor na urbanizaciju."

Hrvatska je jedna od najbogatijih zemalja na svijetu po obnovljivim zalihama vode, peta u Europi te 42. na svijetu. No, kvantiteta vode ne podrazumijeva i njenu kvalitetu koja je sve ugroženija onečišćenjima. Ljudske aktivnosti u posljednjih 50 godina razlog su rekordnih onečišćenja vodnih resursa. Premda su onečišćenja mnogobrojna i raznolika, usredotočit ćemo se na probleme koje stvaraju otpadne vode, posebice u industrijaliziranim područjima gra-

dova zbog ovogodišnje teme Svjetskog dana voda koja je upravo usmjerena vodi u gradovima.

Procjenjuje se da više od 2.5 milijarde ljudi širom svijeta nema odgovarajuću odvodnju otpadnih voda, a prema nekim podacima,

oko 2 milijuna tona otpadnih voda svaki se dan ispušta u svjetske vode. Posebno su za to „zaslužne“ zemlje u razvoju gdje velika većina nepročišćenih otpadnih voda (90%) i neobrađenog industrijskog otpada jednostavno završi u površinskim vodama!

U Hrvatskoj je 74% prosječna opskrbljenost stanovništva vodom iz javnih vodoopskrbnih sustava. Na javni odvodni sustav priključeno je samo 44% stanovništva, od čega se svega 27% otpadnih voda pročišćava na uređajima za pročišćavanje koji su u većini nižeg stupnja od zahtijevanog. Neodgovarajuća infrastruktura, kao i loše održavanje postojeće, dovodi do problema u upravljanju komunalnim otpadom, kao i u pročišćavanju i ispuštanju

otpadnih voda. Sukladno tome, u tijeku su ulaganja u proširenje sustava odvodnje i gradnju uređaja za pročišćavanja u nekoliko gradova, za što se iz europskih fondova osiguralo 80 milijuna eura. Opravdanost i važnost provođenja ovog projekta još je veća kada znamo da je još uvijek zastupljena migracija stanovništva sa sela u gradove. U globalnim razmjerima, procjenjuje se kako će do 2050. u gradovima živjeti oko 6.4 milijarde ljudi naspram sadašnje 3.4 milijarde. Ovakve brojke samo predstavljaju dodatni izazov kvaliteti vode u gradskim područjima.

Današnja situacija u svijetu je takva da svakog dana prosječno kućanstvo potroši oko 50 litara vode na ispiranje toaleta, jedan od šest ljudi na Zemlji nema dnevnih 20-50 litara osigurane svježje vode, a svakodnevno od posljedica nedostatka vode umire 3.880 djece! Prema procjenama, čak 1.1 milijarda ljudi nema pristup pitkoj vodi, a 2.4 milijarde živi bez osnovnih sanitarnih uvjeta.

U vodom ovoliko bogatoj zemlji kao što je Hrvatska nema ovi podaci uistinu zvuče nevjerojatno i pomalo apstraktno. Vjerujem kako je teško dočarati si takve podatke posebice kad nam je voda dostupna u svakom trenutku i kad je ona samo još jedna od stvari koje uzimamo „zdravo za gotovo“. Zaboravljamo kako je voda temelj života svih nas. Bez nje ne možemo živjeti, o njezinoj kvaliteti ovisi kvaliteta našega zdravlja i zato bi voda trebala biti briga svakog pojedinca. Od racionalnog korištenja vode, prevencije onečišćenja, uklanjanja posljedica istih.....

Sve to većina nas teorijski zna i tu staje naša briga o ovom prirodnom resursu. To dokazuje i naša svakodnevica gdje mi i dalje koristimo istu pitku vodu za piće recimo, pranje auta. Zabrinjava li to nekoga? Ne baš, zar ne?

Preuzeto: www.Voda.hr

Primošten

Uz Vodice, Murter i Rogoznicu, Primošten je zasigurno najatraktivnije turističko mjesto regije. Jadranskom je cestom od Šibenika udaljen 28 km južno. Primošten je nekoć bio smješten na otočiću u neposrednoj blizini kopna. U vrijeme turskih osvajača, 1542. godine, otočić je ograđen bedemom s kulama te je pokretnim mostom bio spojen s kopnom. Povlačenjem Turaka most je zamijenjen nasipom, a naselje 1564. godine dobiva današnje ime po glagolu „primostiti“

Izgrađena na brijegu, mjestom dominira župna crkva sv. Jurja, iz 1485. godine, a obnovljena 1760. u čijoj se neposrednoj blizini nalazi i mjesno groblje. Odatle se pruža jedinstven pogled na morską pučinu i čitavu primoštensku okolicu. Vrijedno je spomenuti i crkvu Gospe od milosti, izgrađenu 1553. godine te crkvicu sv. Rokca, iz 1680. Tradicionalne zanate vezane uz zemlju i more, stanovnici Primoštenu njeguju i danas. Također, već tradicionalna je i turistička i ugostiteljska djelatnost. Jer, jedinstven mediteranski ugođaj srednjovjekovne arhitekture zbijenih kamenih kuća i brojnih uskih kala, mirisno more i prozirna čistoća, cvrčanje cvrčaka, hladovina bora i sunčane plaže, prirodni su potencijali koje Primoštenci odavno njeguju.

Na poluotoku Raduča, sjeverno od mjesta u gusnoj borovoj šumi,

nalaze se hotelski kapaciteti i kupališta bogata sadržajima. Hotelski smještaj za naturiste osiguran je s južne strane Primoštenu, podno brda Kremik, u skrivenoj kamenoj uvali, dok će privatni smještaj u mnogobrojnim sobama i apartmanima rado ponuditi svaki mještamin. Ljubitelji kampiranja također će pronaći mjesto u vrevi primoštenskog ljeta. U lučici predah pronalaze brojni nautičari krstareći duž Jadrana, a dalje prema jugu, u podnožju brežuljaka, nalazi se jedinstvena marina na Jadrana, prirodno zaklonjena od vjetrova, okružena prizorima vinograda satkanih od

kamenih seća. Ovi vinogradi imaju status spomenika ljudskom radu i njihova se slika nalazi u predvorju zgrade Ujedinjenih naroda. Razmatra se uvrštenje vinograda u UNESCO ov popis baštine.

Mukotrpnim radom iz vinograda u kamenu dobiva se glasovito crno vino babić, koje će uz domaći specijalitet - jastoga na primoštenski način, pridobiti i gurmana istančanog okusa.

Raznovrsne mogućnosti za rekreaciju, škola jedrenja i ronjenja, brojne restauracije i konobe, suvenirnice te bogato kulturno ljeto različitog sadržaja, Primošten svrstava u sam vrh turističke ponude ovoga područja.

Osim po vinogradima, Primošten je poznat po tradicionalnoj utrci magaraca koja se organizira svako ljeto. Najveća plaža u Primoštenu je Raduča, a postoji i Mala Raduča, koja je izabrana za jednu od 10 najljepših plaža u Hrvatskoj.

Primošten je osvojio zlatnu medalju i prestižnu nagradu Zlatni cvijet Europe 2007. za hortikulturu i urbano uređenje mjesta.

www.primosten.hr

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	JURO ZEBBA	170 HRK
2.	RENATO PRAJZ	50 EUR
3.	STIPO MARKOVIĆ-KATUŠIĆ	45 EUR
4.	Ob. MARKA JULARDŽIJE-Kačarev	1000 HRK
5.	KATA ČOLIĆ	50 EUR
6.	IVO ZEBBA (Kotor)	50 EUR
7.	RUŽA ZEBBA	100 HRK
8.	JURO JOSIPOVIĆ	50 EUR
9.	JANKO TOPALOVIĆ-Tomin	100 EUR
10.	IVAN ŠIMUNOVIĆ-Cvičko	300 EUR
11.	STIPO VIDIĆ-Efan	500 EUR
12.	MARKO KOVAČIĆ-Bogdanov	50 EUR
13.	MATO I PERKA GRGIĆ	100 CHF
14.	LUKA I IVKA KOVAČIĆ	100 EUR
15.	IVIĆ JOSIPOVIĆ-Nikin	40 EUR
16.	LUCA DUBOVEČEK	50 EUR
17.	ILJA LUKIĆ	200 HRK
18.	MIRA MARIĆ	38 EUR
19.	ZEBBA FRANJO I JELA	50 EUR
20.	DORIS BARIŠIĆ	50 KM
21.	MARKO FRANJIĆ-Lola	100 KM
22.	STIPO JURIĆ	50 EUR
23.	IVO I LUCA IVIĆ	100 CHF
24.	JANJA ŠIMUNOVIĆ	100 EUR
25.	BORISLAV PUŠKARIĆ	50 EUR
26.	STIPO ZEBBA -Antin (Kotor)	100 EUR
27.	AUGUSTIN VIDOVIĆ	100 EUR
28.	SLAVKO JURIĆEVIĆ	100 KM
29.	JOSIP ŠIMUNOVIĆ-Lakin	50 EUR
30.	RUŽA ZEBBA -Ante (Kotor)	100 EUR
31.	FRANJIĆ IVIĆ I MANDA	100 EUR
32.	IVO VINOJČIĆ-Jurin	50 EUR
33.	IVO VIDIĆ	100 EUR
34.	JOZO BARIĆ	20 EUR
35.	IVO KARAJICA-Čiki	100 EUR
36.	JANJA KARAJICA	50 EUR
37.	IVIĆ JOSIPOVIĆ-Marka	100 EUR
38.	PERO I DRAGICA LUKIĆ	70 EUR
39.	IVICA PETRUŠIĆ	50 EUR
40.	PILE GRGIĆ	50 EUR

41.	IVO GRGIĆ-Zeko	50 EUR
42.	ILJA GRGIĆ-Špic	50 EUR
43.	MARKO TOPALOVIĆ	100 EUR
44.	ANĐA GRGIĆ	50 KM
45.	MIJAT ZEBBA	50 EUR
46.	ANĐA MARIĆ	100 KM
47.	MARKO ZEBBA-Kikin	100 \$ US
48.	ILJA I JELA GRGIĆ	1000 \$ AUD
49.	MIRKO I LUCA JAJČEVIĆ	700 \$ AUD

Za Glasnik Kotorvaroškog kraja

1.	MATO I PERKA GRGIĆ	100 HRK
2.	ZEBBA FRANJO I JELA	20 EUR
3.	IVO JUKIĆ	50 EUR
4.	PILE GRGIĆ	20 EUR

Naši darovatelji

Za crkvu Vrbanjci

1.	Ob. MARKA JULARDŽIJE-Kačarov	600 HRK
2.	MARKO PRANJIĆ-Lola	50 KM
3.	IVO JUKIĆ	50 EUR
4.	OBITELJ ŠIPURA	10 EUR
5.	PETAR JUKIĆ	50 EUR
6.	ŽELJKO I IVKA DRAGULJIĆ	100 CHF
7.	IVO BARIĆ	20 EUR

U Crkvi Svetog Ante

1.	NADA TEPIĆ	20 KM
2.	LJUBAN JURANOVIĆ	40 EUR
3.	MARA MARIĆ	20 KM
4.	ZEBA FRANJO I JELA	10 EUR
5.	STIPO JURIĆ	10 HRK
6.	MARKO PRANJIĆ-Lola	20 KM
7.	BILOBRK PERKA	30 EUR
8.	MATO STIPIĆ (Ante Lucina)	50 EUR
9.	VIDOVIĆ AUGUSTIN	30 EUR
10.	LUCA SIROVINA	10 EUR
11.	MIJAT ZEBA	10 EUR
12.	RUŽA MIŠKIĆ	10 KM
13.	RUŽA PRAJZ	10 KM
	ANĐA MARIĆ	10 KM

Za Zabrđe groblje

1.	MARKO ZEBA-Kikin	50 \$US
2.	IVIĆ JOSPIOVIĆ MARKO	60 \$US
3.	MARJA MEIR	25 EUR
4.	NEDELJKO ŠIMUNOVIĆ-Šiško	50 EUR
5.	MARKO TOPALOVIĆ-Brzi	20 EUR

Za Rokovo groblje

1.	JOZO PETRUŠIĆ	100 EUR
----	---------------	---------

Za Vječno svjetlo

1.	BILOBRK PERKA	20 EUR
----	---------------	--------

Svim darovateljima od srca HVALA i od Boga nagrada.

ZANIMLJIVOSTI

Uskršnji običaji u svijetu

U Njemačkoj se za Uskrs domovi dekoriraju granama ukrašenim obojanim jajima, a najmlađima se u vrtove skrivaju košarice napunjene pisanicama i čokoladnim figuricama. Irakac može pohvaliti s neobičnom uskršnjom tradicijom, zakopavanjem haringi.

U Francuskoj, nakon što ponovo čuju crkvena zvona koja se nisu oglašavala tri dana, ljudi si uz grljenje i ljubljenje čestitaju Uskrs, a djeca po čitav dan stoje u krugu i na ispadanje u zrak bacaju i hvataju svoje pisanice.

U Italiji se tradicionalno jede posebna uskršnja torta "Torta di Pasquetta", slani kolač s kuhanim jajima i špinatom, a u Grčkoj uskršnja juha od janjećih iznutrica, "Magiritsa". U Grčkoj se jaja boje u crveno i mogu se jesti tek od subote navečer.

U Austriji se u čast Uskrsa na visoke drvene stupove postavljaju veliki vijenci od zelenila ukrašeni jabukama, narancima i raznobojnim vrpčama.

U Švedskoj u kojoj je boja Uskrsa žuta, pisanice ne donose uskršnji zečevi nego pilići. Domovi se dekoriraju ukrašenim brezovim grančicama i ukrasima od perja, a kako u to vrijeme još ništa ne cvate, i grmovi po vrtovima dobivaju šarene ukrase.

Irak se može pohvaliti neobičnom uskršnjom tradicijom, zakopavanjem haringi. Zakopavanjem haringi, koje su bile glavno jelo u doba korizme i posta, ljudi, a posebno mesari, označavaju njegov kraj i početak ponovnog uživanja u mesu i mesnim prerađevinama.

U Poljskoj pak je kraj posta tek kada se na uskršnjoj jntarnjoj misi, blagoslovi, a potom i na licu mjesta, u crkvi, isprazni košarica napunjena hranom. U nekim dijelovima Poljake se na uskršnji ponedjeljak ljudi međusobno polijevaju vodom.

Fantazija kocke

Potrebno:

Za biskvit:

- 14 bjelanjaka
- 30 dag šećera
- 1 vanilin šećer
- 10 dag mljevenih oraha
- 2 vrhom pune žlice krušnih mrvica

Za kremu:

- 1 l mlijeka
- 14 žumanjaka
- 30 dag šećera
- 1 burbon vanilin šećer
- 2 pudinga od vanilije
- 5 žlica krupice (griza)
- 1 margarin

I još: 250 ml slatkog vrhnja za šlag

Priprema:

Biskvit:

1. Istneci bjelanjake u čvrsti snijeg.
2. Dodati šećer, i malo pomalo oraha i mrvica.
3. Izliti smjesu na veliki lim na papir za pečenje, poravnati pa peći u pećnici na 160 stupnjeva oko 50 min. Bitno je peći koru

Dobar tek!

polako, jer će inače biti premekana i neće se dobro ispeći.

4. S pečenog biskvita odlijepiti papir za pečenje (polako i pažljivo jer je kora dosta ljepljiva a tanka, pa morate biti oprezni da se ne strga), pa ga prerezati na dva jednaka dijela.

Krema:

1. U većem loncu na pari zakuhati 7 dl mlijeka.
2. U posebnoj zdjeli miksati pjenasto žumanjake, šećer i vanilin šećer, razrijediti s 3

dl mlijeka, polako dodavati i pudinge i griz.

3. Uz miješanje uliti tu smjesu u zakuhalo mlijeko, pa kuhati dok se krema ne zgusne (oko 15 min). Dobro bi bilo miješati mikserom dok se krema kuha, da se ne bi stvorile grudice
4. U ohlađenu kremu umiješati izrađeni margarin.

Kolač složiti redom na pladnju: kora, krema, kora, krema i slatko vrhnje za šlag.

ZANIMLJIVOSTI

Uskršnji običaji u svijetu

U Finakoj se na Uskrs, za sreću, međusobno udaraju po leđima svežnjem brezovih grančica, a djeca izlaze na ulice te svim mogućim sredstvima lupaju i buče kako bi najavili kraj korizmenoj tišini. Sličan običaj vlada i u Velikoj Britaniji u kojoj se ljudi za sreću međusobno lupkaju cica-macama, dok se u Škotskoj na brežuljcima pale uskršnje vatre. Inače, u Velikoj Britaniji djeca dugo nisu znala za uskršnje zečeve i pisanice, jer su tamo za Uskrs uobičajene uskršnje letnje i parade nalik na one karnevalske. U Španjolskoj se održavaju procesije u kojima sudjeluju muškarci kostimirani u kosture, a na uskršnju misu, na blagoslov, mladići donose obične palmine grančice, a djevojke one ukrađene slasticama.

U Bugarskoj najstarija žena u obitelji prvom crveno obojenom pisanicom po licu za zdravlje i snagu pomiluje svako dijete u obitelji, a ljudi nakon mise bacaju svoje pisanice na zid crkve. U Rumunjskoj se prije Uskrsa tradicionalno čiste kuće i dvorišta te nabavlja nova odjeća. U Švicarskoj si ljudi uz čestitanje poklanjaju uskršnju golubicu, "Paloma di Pasqua", kolač sa sušenim voćem. U Bernu pak vlada običaj Eiertutscha, odnosno na Uskrs se ljudi svih generacija skupljaju na starom gradskom trgu i međusobno gađaju pisanicama. U Australiji zaručnici na Uskrs odlaze na obližnji potok ili rijeku kako bi zagrabili tekuću vođu i sačuvali je do dana vjenčanja na kojem će se njome međusobno poškropiti za sreću u braku.

Za vrijeme krštenja sina prvorođenca bogatog trgovca, nakon pitanja o imenu djeteta, župnik će roditeljima i kumovima:

- * Što tražite od Crkve Božje za maloga Ivana?

Već poprilično "veseli" otac požuri se odgovoriti prvi:

- Ništa mi ne tražimo, velečasni. Mi ćemo Vama dati 200 maraka i počastit ćemo Vas k'o čovjeka.
- * Znači, krštenje tražite, a o ostalim sitnicama ćemo u sakristiji - brzo ga ušutka župnik i nastavi s obredom.

Nakon što se malo otrijeznio muž govori svojoj ženi:

- * Noćas sam imao noćne more. Sanjao sam da jedem špagete...
- I što je u tome tako strašno? Ja dobro kuham!
- * Nije bilo strašno noćas, nego jutros, kada sam vidio da ni na jednom cipelama više nema vezica!

Malog devetogodišnjeg Ivicu pitala mati što je naučio na vjeronauku.

"Pa, mama, učitelj nam je rekao da je Bog poslao Mojziju iza neprijateljske crte, u misiju da spasi Izraelce iz Egipta. Kada su došli do Crvenog Mora, naredio je inženjerijskoj postrojbici da sagrade pontonaki most i svi su ljudi prešli preko njega.

Radio vezom je javio zapovjedništvu da su prešli i da mu pošalju pojačanja. Oni su poslali bombardere i artiljeriju koji su kombiniranim napadom uništili most dok su ga Egipćani prolazili i Izraelci su bili spašeni."

"Twice! je li učitelj stvarno baš to rekao?" - upita ga majka.
 "Pa ne baš mama. Ali da ti kažem što je učitelj stvarno rekao nikad mi ne bi povjerovala!!!"

I do biskupa je stigao glas da jedan od mladih svećenika gotovo nikada ne moći brevijar. Za vrijeme vizitacije zatraži biskup od njega da mu pokaže svoj brevijar. Biskup ga detaljno pregleda, a zatim mladom župniku pokaza svoj brevijar.

- * Pogledajte, molim Vas, kako izgleda moj brevijar, a kako Vaš. Vaš je potpuno nov, a moj je sav već gotovo potrošen.
- Da, za razliku od Vas, ja svoje stvari držim uredne - odgovori župnik.

Nakon predavanja o zajedničkoj i o sobnoj, te o jutarnjoj i o večernjoj molitvi, započe vjeronaučiteljica ispitivati djecu o obrađenoj temi. Prozva malu Ivu i upita je:

- Što rade tvoji roditelji navečer?
- * Večeraju.
- A što rade poslije?
- * Mama gleda televiziju, a tata čita novine i pije pivo.
- A što rade poslije toga?
- * Onda idu u krevet.
- I onda?
- * Pa, o tome mi djeca ne smijemo govoriti.

- * Je li ti otac kod kuće? - pita radio-televizijski inkasator malog Ivicu.
- Nije! - odlučno će Ivica.
- * A mama?
- Nije ni ona! I ona se sakrila...

- Na sajmu seljak prodaje konja.
- * Je li taj tvoj konj plašljiv? - pita kupac.
 - Ni govora! U štali uvijek sam spava i to u mraku.

 Nema raja bez rodnoga kraja!

